

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 47.

ZATERDAG 25 NOVEMBER 1922.

Foto Fred. Boissonas.

HET KLOOSTER VAN DAPHNI (ATTICA).

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

EURYALE, DE ONSTERFELIJKE, UIT HET ENGELSCHE VAN CARLTON DAWE (24)	BLZ 554
MOMENTOPNAMEN VAN TURKSCH EN GRIEKSCHE HAVENS, DOOR M. DE ROUVILLE, GEÏLL. BLZ. 553, 556—561	
SIR'S EINDE, DOOR HENRI VAN DER HORST	BLZ. 558
„DE KAT” IN VERBEELDINGEN, DOOR SIEGFRIED VAN PRAAG	„ 560
KORT LEVEN, DOOR BATO	„ 561
HET VONDELPARK IN NOOD, GEÏLLUSTREERD BLZ. 562—563	
DRIE BALLADEN, UIT HET ENGELSCHE VAN LAFCADIO HEARN (4)	BLZ. 563
JONG-VOLENDAM, ILLUSTRATIE	„ 564

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

EURYALE, DE ONSTERFELIJKE.

EEN ROMAN VAN HET HEDEN EN VERLEDEN.

Uit het Engelsch van CARLTON DAWE.

24)

(Geautoriseerde vertaling).

„ZULK een gelegenheid moet men niet zooluchthartig voorbij laten gaan,” vervolgde hij. „Het is niet zoo gemakkelijk om rijk te worden. Engeld zult ge hebben in overvloed, geld waarmee men kleeren, edelgesteenten en mooie huizen kan koopen; geld, dat de wereld mooi en het leven gelukkig maakt. Begrijp je dat wel allemaal, mijn kind; en denk je wel, dat je moeder dat ten volle begrijpt? Je wilt haar toch zeker gelukkig maken?” „O ja,” zei Dia, „ik zou alles willen doen om haar gelukkig te maken.” „Zelmis keek Euryale aan. „De beslissing berust bij u”. „Zij stond langzaam op en nam haar handschoenen op van de tafel. „Misschien zullen wij er nog eens over denken, Zelmis”. „Haar nederbuigende vriendelijkheid amuseerde hem kostelijk. Het leek wel alsof zij een keizerin was en hij haar slaaf. Hij had meermalen getracht den slagboom dien zij tusschen hen had gesteld te verbreken en den afstand waarop zij hem hield te verminderen; maar steeds met het treurigste resultaat. Een familiere opmerking, een poging zich met haar op één lijn te plaatsen, had steeds terugwijzing in woord of blik tengevolge. En hij had er zijn eigen redenen voor om zich dit steeds te laten welgevalen. Hij was een geduldig mensch en hij kon wachten. Welke vesting kon een voortdurende belegering weerstaan? „Intusschen zou hij zijn zakenvriend in Konstantinopel een hoopvollen brief sturen.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

HET MODERNE EN HET ANIEKE STANDPUNT; HOE ZELMIS HOOG SPEL SPEELDE.

„Minnie liep het pad op om hem te begroeten, terwijl Euryale den chauffeur betaalde. „Stout kind,” riep hij haar toe, „waar ben je geweest?” „Ik heb een bezoek gebracht aan Mr. Zelmis”. „Mr. Zelmis?” vroeg hij. „Kent u hem niet,

Mr. Robert? Ik geloof, dat hij een Turk is. Miss Euryale spreekt met hem in een zonderlinge, vreemde taal en vindt zijn koffie ontzettend lekker. Hij heeft heel lekkere geconfijte pruimen. Ziet u eens, hij heeft mij een heele doos ervan gegeven. Lust u er een?” „Ze liet hem een doos zien met een veelkleurig etiket, waarop een karavaan, rustend bij een oase, was afgebeeld. „Nee, dank je,” zei hij. „Maar ze zijn heel lekker,” drong zij aan. „Dat geloof ik graag. Pas maar op, dat je er niet te veel van eet”. „Dat zou al heel wat moeten zijn, eer 't voor mij te veel werd,” antwoordde ze lachend, terwijl ze naar binnen ging. „Euryale kwam hem tegemoet, met dien veerkrachtigen stap, die haar eigen was. Hij kon het geen loopen noemen, want zij scheen meer te zweven dan te loopen alsof zij zonder inspanning harerzijds over de aarde gleeed. Zij droeg, als steeds, het hoofd hoog. Nooit had hij een vrouw gezien, die zulk een vorstelijke hoofd-houding had. De welkomstglimlach die haar fraai gezicht verhelderde, deed zijn bloed sneller kloppen. „Ik dacht, dat je verwaald was,” zei hij, terwijl hij haar hand greep. „Ik kan niet verdwalen, Bobbie. Wij zijn bij Zelmis geweest”. „Zelmis!” herhaalde hij, terwijl zijn voorhoofd opnieuw betrok. „Herinner je je hem?” „Jawel”. „Dia houdt van geconfijte pruimen. Zij zegt, dat ze nog nooit zulke lekkere heeft gegeten. En hij spreekt de oude taal, Bobbie. Ik moet ze jou ook leeren. Het verbaast me, dat Peter ze je nooit geleerd heeft — voor zoover hij daartoe in staat was”. „Ik denk, dat hij me daar te dom voor vond,” antwoordde hij stuursch. Hij dacht op 't oogenblik minder over wat Professor Greenshaw hem wel of niet had kunnen onderwijzen, dan wel over iets anders, dat hem veel belangrijker leek. „Dan moet Peter nog al moeilijk te voldoen zijn,” zei ze, „of de wereld erg lichtgeloovig. Zelfs Zelmis had hem nog kunnen leeren en dat is maar iemand, die handel drijft in Oostersche prullaria”. „Maar zijn koffie is goed?” „En Dia vindt zijn pruimen heerlijk”. „Je bent jezelf niet meer,” zei hij, daar hij haar antwoord oppervlakkiger vond, dan hij van haar gewend was. „Ik ben altijd ik,” antwoordde zij. „Zij gingen de huiskamer binnen, waar zij zich van hoed en handschoenen ontded. Hij liep naar het raam, stak een sigaret aan en keek uit. „En...ne... Zelmis!” zei hij plotseling. „Wel?” vroeg zij. „Ik wist niet, dat je hem meermalen bezocht hebt.” „Van tijd tot tijd ben ik bij hem geweest om zijn koffie te drinken en hem de oude taal te hooren spreken”. „Waar?” „Een vreemdsoortige kamer, een paar vuile trappen op. Hij zit daar te midden van zijn koopwaar als een vette zwarte spin, die haar net weeft”. „Zijn net weeft, ongetwijfeld, om argelooze vrouwen te vangen”. „Hij zal niets kunnen vangen; men ziet het hem dadelijk aan”. „En toch ga je er heen. Vindt je wel, dat je er heen moest gaan?” „Als ik ga,” zei ze, „mag ik er ook heen gaan”. „Is dat zoo zeker?” „Natuurlijk is dat zeker”. „Onze maatschappij zal daar allicht anders over denken. Ze zou er misschien zelfs iets onbehoorlijks in kunnen zien”. „Er kan niets onbehoorlijks in zijn, als ik het doe”. „Eigenlijk vond hij dat ook. Zij stelde levensregelen vast, maar behoefde ze niet te volgen. Maar zijn eigen begrip van betamelijkheid liet zich niet tot zwijgen brengen. Een man kan zich toch niet in alles ondergeschikt maken aan zijn beminde. „Wat weet je eigenlijk van dien man?” „Dat heb ik je toch gezegd; hij is handelaar in Oostersche artikelen, hij spreekt oud-Grieksch, hij zet heerlijke koffie en Dia vindt zijn pruimen verrukkelijk”. „Maar wat weet je nog meer van hem?” „Wat valt er nog meer te weten?” „Zij scheen verbaasd over die vraag, terwijl hij, die wel inzag hoe geheel verschillend hun gedachten waren, niet goed wist hoe hij het gesprek moest voortzetten. „Maar als 't nu eens niet verstandig was, Euryale?” „Maar Bobbie, het kan toch niet onverstandig zijn, als ik 't doe”. „Toch,” zei hij, „kan er altijd eenig gevaar voor bestaan als je iemand gaat bezoeken wiens reputatie nu niet bepaald heel hoog staat. Ik weet wel, dat dergelijke redenceringen niet veel vat op je hebben, maar mijns inziens zijn ze toch niet zoo heelemaal ongegrond. Bedenk toch, dat je eigenlijk niets van hem weet. Hij kan wel iemand zijn, waaraan het beter is geen kennis te hebben”. „Wat hij is of niet is, gaat mij absoluut niet aan,” zei ze. „Een stofkorreltje, een luchtbeweging — dat is Zelmis. Als ik mijn hand ophef, is hij verdwenen; als ik mij omdraai, bestaat hij niet meer”. „Ik ben jaloersch in mijn liefde,” sprak hij, zeer menschelijk. „Begrijp je dan niet, dat ik je heelemaal voor mij wil hebben?” „En heb ik je niet gezegd,

dat je me heelemaal zult hebben?" "Maar wanneer, Euryale?" "Als de nevelen zullen zijn opgetrokken en wij de stralende wereld daar achter zullen zien. Zelmis begrijpt het". "Zonder het te weten, wondde zij zijn gevoeligste plek. Daardoor werd hij plotseling woest. "Ik veronderstel, dat hij je vleit?" "O, neen, dat zou hij niet durven". "Neem me niet kwalijk," zei hij. "Zou zij het ooit begrijpen; kon hij het haar duidelijk maken? Hun gedachten gingen langs geheel verschillende wegen. Zij voelde zich zoo geheel los van de gewone dingen des levens, zij stond er zoo geheel buiten (men zou ook kunnen zeggen: boven), dat men haar standpunt moest erkennen, al kon men het ook niet begrijpen. Al die kleine, aardsche dingen, die wij als onontbeerlijk voor ons leven beschouwen, waren voor haar stofdeeltjes en ijle lucht. En hij kon ook niet meer gelooven, dat zij het opzettelijk als zoodanig deed voorkomen. Voor haar waren ze inderdaad onbelangrijk. Maar waardoor had ze dien verheven toestand bereikt? Wat was de aard van de macht, den geest, die haar bezielde? De gedachte, dat zij een gewone vrouw was, had hij al lang opgegeven; maar waarin bestond het buitengewone in haar? Was ze misschien een genie? Hij wist niet veel van genieën, en zooals de meeste menschen verwarde hij excentriciteit met genialiteit. Maar een genie, dat niets geschapen heeft, waardoor het zich voor de wereld als zoodanig heeft getoond, zal nooit onsterfelijk worden. Zijn eigen meening was, dat juist de grootste genieën steeds getoond hadden dat ze een groote dosis gezond verstand bezaten. Slechts de minder groote waren excentriek om zich daardoor een air van verhevenheid te geven. Maar haar excentriciteit, die onloochenbaar was, scheen haar van nature aangeboren. "Vaak dacht hij nog aan Irene Courfield. Hij gevoelde geen schaamte meer, maar een zacht berouw. Hij voelde, dat hij thans voor den eersten keer echt bemide. Irene was lief en teer geweest en hij zou steeds met genegenheid aan haar denken; maar nooit had zij zijn gansche wezen doen gloeien, of hem geestelijk opgeheven. En toch kon hij niet ontkennen, dat Euryale, hoe lieflijk en beminnenswaardig ook, hem nader zou hebben gestaan als zij ook eenige van Irene's menschenlijke eigenschappen had gehad.

"Weer zat Zelmis in zijn bureau en rookte ontelbare Turksche sigaretten. Hij zat heel stil, blijkbaar in diep gepeins verzonken. Als zijn rustelooze oogen niet telkens naar de deur gekeken hadden en hij niet bij ieder geluid zijn ooren had gespitst, zou men gedacht hebben, dat hij nergens op lette. Het tegendeel was echter het geval: hij trilde van opgewondenheid, en ieder geluid op de trap gaf hem een schok door zijn leden. "Toen Euryale den vorigen dag was weggegaan, had zij hem beloofd, dat zij den volgenden dag terug zou komen en hem haar definitief besluit zou mededeelen. Hij vleide zich met de gedachte, dat hij haar zoo ver had gebracht, daar ze aanvankelijk geneigd scheen te zijn dadelijk een eind aan de zaak te maken, iets, waar hij weinig voor voelde. De vraag was nu: zou ze haar woord houden? Eigenlijk betwijfelde hij dit geen oogenblik: ze zou komen al was het maar om zijn overdreven vleitaal te hooren. Hij had vele vrouwen gekend en hij glimlachte bij de herinnering aan hun veelsoortige zwakheden; maar allemaal samen hadden nog nooit zoo gretig de grofste stroopsmeerderij geslikt als zij alleen. Als hem bij zoo iemand een zaakje zou mislukken, dan was het tijd dat hij, Paul Zelmis, koopman uit Smyrna, ophield zaken te doen. "Maar hoe scherp zijn ooren ook waren, toch hoorde hij haar stap op de trap niet en daardoor viel hij bijna om van schrik, toen zij de deur opende. Hij sprong uit zijn stoel, alsof hij door een veer eruit geschooten werd. Daarbij viel zijn fez over zijn linkeroog, waardoor hij er vrij bespottelijk uitzag. "Ik vraag u duizendmaal vergiffenis", zei hij. "Ofschoon ik aan u dacht, op u wachtte, hoorde ik u niet komen. Een godheid treedt mijn nederige woning binnen en ik hoorde het niet!" "Hoeveel menschen denkt ge wel, dat het goddelijke zouden kennen, zelfs als zij het zien?" "Ik zag het dadelijk", zei hij. "Is het mogelijk, dat andere mannen zoo blind zijn?" "Ik weet niets van andere mannen", zei ze, "ofschoon zij mij vaak vreemd aankijken". "Kunt gij het, ze kwalijk nemen, godin? Zelfs ik, uw nederigste aanbieder, word verblind door uw schoonheid en uw bevalligheid. Ik zit stil en droom er van; dag en nacht zie ik ze vóór mij; ze omringen mij als het goddelijke vuur, dat Prometheus uit den hemel op aarde bracht". "— Prometheus!" herhaalde of riep zij, of scheen zij te roepen.

"Schoonheid, die niet van deze aarde is, die geen dochter van menschen ooit geschonken is, die een schitterende afglans van het goddelijke is. Toen Zeus u, zijn kind, schiep, wierp hij in uw schoot de schatten aller goden". "Hij bespiedde haar scherp, om te zien welk effect hij hiermee bereikte en voelde hoe zijn hart bijna stil stond. Was hij te ver gegaan? Het was hem heel wat waard geweest, te weten wat er achter die peinzende oogen verborgen lag. Als hij over die gladde wangen een blos had zien opstijgen, had hem dit met hoop vervuld. Maar er gebeurde niets van dien aard. Haar gelaat was zoo onbewegelijk, alsof het in steen was gehouden; zelfs uit de brandende lippen scheen alle vuur geweken. Zij aanvaardde al die aanbidding, die bewierooking alsof ze haar toekwam. "Het verbaasde hem, vertoornde hem, en betooverde hem te zelfder tijd; want toen ze daar zoo stil zat in zijn ouden bureau-stoel, leek het hem toe, dat zij was, wat zij van zichzelf dacht. Al kon hij het ternauwernood omvatten, toch had hij niet kunnen ontkennen, dat zij het heele sombere vertrek een nieuwen glans verleende. Hij voelde onbewust, dat zij een verheven schepsel was, en de spot, die in zijn hart had geleefd, stierf weg en werd koud zooals het vuur wegsterft uit de verglimmende asch. "Hij zette koffie, maar niet met zijn gewone zoetsappigheid en handigheid. Hij voelde, dat zijn bloed heftiger stroomde, dat zijn handen beefden. Hij keek er naar: een goed gevormde hand en in den regel een vaste hand. Toen fronste hij zijn wenkbrauwen en klemde de lippen oopen. Want hij had gezien, wat hij niet wilde zien. "Gij zet goede koffie, Zelmis", sprak zij. "Zij gebruikte steeds dezelfde woorden, en tot nu toe had deze lof hem tevreden gesteld; maar nu hinderde zij hem, vond hij ze onvoldoende. Die stereotiepe goedkeuring leek hem bijna een beleediging, een nederbuigende vriendelijkheid voor een knecht. Maar hij bedwong die gedachte en gaf zijn gewoon antwoord: "Uw lof strekt mij en mijn koffie tot eer." "Maar meer zei hij niet en nu klonk de spot in zijn woorden, terwijl deze tot nu toe slechts in zijn hart had gezeten. "Zij scheen het niet op te merken. Toen zij sprak scheen het eer alsof zij tot de kamer sprak, dan tot hem. "Ik heb er over gedacht, Zelmis". "Welnu?" vroeg hij snel. "Dia gaat niet naar Stamboel". "Waarom niet?" vroeg hij scherp. "Ik vind het niet goed". "Ofschoon zij dit voldoende reden scheen te vinden, vond hij dit allerminst. "Maar begrijpt ge wel goed wat dit zeggen wil?" "Zij keek hem verbaasd en uit de hoogte aan. Vroeger had hij nooit aan haar doorzicht getwijfeld. "Ik bedoel", haastte hij zich er bij te voegen, "hebt ge wel goed overwogen, wat dit zeggen wil? Kunt ge zoo een fortuin weggooien? Het geld is goed. Als ge het verlangt, zal ik het vooruit betalen. Is uw positie van dien aard, dat gij zulk een aanbod van de hand kunt wijzen? En de hare?" "Het is afgewezen", zei ze, "en daarmee is de zaak uit; ook onze vriendschap". "Hij beet op zijn lippen. "Zelfs als van de zaak niets komen kan," zei hij op vleienden toon, "behoeft dit toch niet datgene te vernietigen wat ik altijd als de hoogste eer beschouwd en als zoodanig gewaardeerd heb. Als uw betooverende glans uit mijn gezicht verdwijnt, zal de wereld leeg en duister achter blijven". "Gij zult de herinnering er aan hebben", sprak zij langzaam, "en dat moet u genoeg zijn." "Niets kan mij genoeg zijn, als ik u moet verliezen". "Weer die verbaasde blik uit de hoogte. "Gij spreekt vreemde woorden, Zelmis". "Ik spreek als een man", antwoordde hij. "Hoe zou ik anders moeten spreken?" "Niet op deze wijze, dunkt mij. Het klinkt overmoedig". "Als het overmoedig is u te beminnen", zei hij, "dan bezit ik dien euvelen moed". "Mij te beminnen, o ja, dat is natuurlijk". "Zooals een man een vrouw bemint". "Maar ik ben voor u geen vrouw". "Gij zijt voor mij zoowel vrouw als godin. Als vrouw bemint ik u, aanbid ik u; als godin schenk ik u al mijn eerbied en genegenheid." "Ja Zelmis, gij zijt zeer zeker overmoedig". "Dat zou ik niet kunnen, niet willen, niet durven zijn", antwoordde hij ernstig. "Hoe zou ik het lichtvaardig wagen een vriendschap te verliezen, die voor mij een goddelijke inspiratie is? Het komt mij onmogelijk voor u niet te beminnen". "Dat gij mij bemint en vereert, is zooals het behoort; maar het moet de liefde en de vereering zijn van den leerling voor den meester, van den sterveling voor datgene wat boven hem verheven is. Zóó opgevat, aanvaard ik uw aanbidding; maar ook daarna moet gij niet het onmogelijke verlangen". "Het bloed steeg hem naar het hoofd.

(Wordt vervolgd).

Foto Fred. Boissonnas.

DE ACROPOLIS EN DE HYMETTUS BIJ ATHENE.

MOMENTOPNAMEN VAN TURKSCH EN GRIEKSCHE HAVENS. (Slot).

PIRAEUS—ATHENE.

DE „Sénégal” legt vroeg in den ochtend in den Piraeus aan. Onmiddellijk trachten druk gesticuleerende, kleine kereltjes zich meester te maken van de bagage der passagiers en van hun persoon, en roeien dan daarmede in allerijl naar den wal. ☒ Daar wacht de douane en pas wanneer ook deze formaliteit is afgelopen, en men met pak en zak in een rijtuig zit, komt er rust. Dan gaat het langs den ouden, geschiedkundigen weg naar de stad. Even doemt de uitbeeldingen zoo welbekende silhouet van den Acropolis op, vierkant en massaal. Dan het hôtél en de weelde van ruimte en van den vasten grond — en dan....

ATHENE.

☒ Athene — de godenstad, blank en stralend — gelegen tusschen het rotsachtig bergland met zijn sculpturale vormen, violet getint met witte plekken, daar waar de Pentelicon ligt met zijn marmergroeven. ☒ Athene aan de purperen zee, in het verklaarde, als vloeibare licht, dat, ether gelijk, om de dingen glijdt, er schijnt uit te stralen. Het licht hier is bijna tastbaar, niet vochtig, wegdoezelend als bij ons, waar het een sfeer van intimiteit en droomerige blijheid schept, maar een fonkelend medium, dat de dingen in relief stelt, tot op verren afstand ieder onderdeel doet uitkomen, dat zoo rein en zuiver

en streelend gaat over alles: ieder boomblad, iedere weeke ronding, iederen kantigen hoek. Er is iets hoog-blij's in deze atmosfeer! ☒ Waarlijk, hier moest wel een volk ontstaan, dat de plastische kunst tot in volmaaktheid beoefende! Deze atmosfeer vervaagt niets, onbarmhartig in ijheid en doorschijnendheid eischt zij volkomenheid. En de Natuur zelve gaf het voorbeeld. ☒ „De god die Attica schiep was bouwkundige en beeldhouwer,” heb ik eens ergens gelezen. Als fundamenten rijzen de eigenaardige massale rotsen plotseling uit den bodem; in edele, stoere schoonheid gehouwen en gebeiteld, schijnen zij gereed den kostbaren last der tempels te ontvangen en omhoog te heffen. Naast den Acropolis in den omtrek de Lycabettos, de Pnyx, de Areopagus en verder op de Hymettos en de Pentelicon. Daar tusschen de amber- en ivoorkleurige bouwvallen en de nieuwe stad met de blanke gebouwen van het Koninklijk paleis, de Universiteit, de Bibliotheek, de Academie, het Museum, te midden van parken. ☒ Ook hier weer die overstelping van indrukken. Daar is de stad zelve met al de schatten van den Acropolis, met de ruïnes van het Dionysos-theater, aan den voet van den Acropolis, en de Agora, en den ouden Theseustempel, de eenige die nog een dak heeft, — en het Olympeion, waarvan nog slechts enkele zuilen overeind staan. Daar zijn de Musea met hun rijkdom en dan is er de omgeving: Aegina, Eleusis, ieder een wereld op zichzelf! Zéven dagen om dat alles op te nemen en tot eigendom te

verwerken. ☒ Het eerste ronddolen is onrustig, men heeft nog niet de innerlijke bezonkenheid, waardoor de geest openstaat als een amphoor, om den kostelijken schat van schoonheid op te vangen. Dat komt pas na een tweede of derde bezoek en zoo keeren onze schreden altijd weer terug tot den Acropolis; bij ochtend, bij ondergaande zon, bij maanlicht, en zoo is dit beeld langzaam gegrift in ons herdenken. ☒ Hoe menigmaal nu nog gaat het „ik” uit die vervlogen dagen weer de treden van de Propylaëen op, reeds van te voren ontroerd bij de gedachte dat daar boven, rechts, op den voorsprong, dat kleinoordstaat, de tempel der Nike Apteros! ☒ En dan, wan-

Foto Fred. Boissonnas.

FRIES VAN HET THEATER VAN DIONYSOS TE ATHENE.

Foto Fred. Boissonnas.

DE TEMPEL VAN ATHENA NIKÈ, EN SALAMIS BIJ ZONSONDERGANG, GEZIEN VAN DE PROPYLAEËN.

neer men zich omwendt, het ruime plateau met brokstukken van zuilen en brokken marmer bezaaid, en daar ter linker zijde het Erechteion en de Ionische Portiek der Karyatiden, en rechts het Parthenon met de strenge Dorische zuilen en het Fries der Panathenaën! ☞ Voor deze schoonheid wijkt alle bekommernis, alle moeite des daags. Hier hebben wij gezworven tusschen de zuilen, wier zonzijde een warm barnsteengoud vertoont. Hier hebben wij de zon zien ondergaan in de verre zee, en bespied hoe haar glans een glimlach tooverde op een der Karyatide-kopjes. Hier hebben wij het maanlicht zien plekken in breede vlakken groen-wit schijnsel, tusschen de zwarte pilaren. Hier is Antigone ons verschenen — in dat maanlicht tusschen de zuilen van het Parthenon — den sluier om haar hoofd fladderend in den nachtwind. ☞ Hier hebben wij geluisterd naar haar ontroerende schoone samenspraak met den koning, Créon — die pracht passage uit Sophocles' „Antigone” — waar het manlijk-brede vierdeelig rhythme afwisselt met het lichte, zwevende vrouwelijke driedeelige, naarmate de man of de vrouw aan het woord zijn. Hier ook hebben wij gedooled door de zalen van het Museum op den Acropolis, tusschen de Archaische beelden der Atheensche maagden, een dankoffer van de stad Athene aan haar godin na den zegepraal over de Perzen — deze zwijgende meisjesstoet vol innerlijk leven, in alle schakeeringen van behaagzucht, schalkschheid, teedere gratie of droeven ernst, de slanke lichamen gehuld in de strenge plooiën der peplums en de zware haartrossen over de schouders hangende. ☞ Dan is er het Nationaal Museum beneden in de stad, met de lange zalen vol vazen uit alle tijdvakken: de roode met zwarte teekening, en de zwart met roode teekening, en de veelkleurige op witten grond uit den bloeitijd. En de zaal met de Tanagras, waarbij de gansche Grieksche Oudheid schijnt te herleven! En de zaal der Bronzen met den Perseus! en de zaal der Myceensche oudheden: de gouden schatten uit de Koningsgraven der Atriden! de borstplaten, de maskers, het gouden speelgoed, de Vaphiobekers in zwaar gedreven goud — al die legendarische schoonheid hier tentoongesteld! Men leeft een nieuw, bijna onpersoonlijk leven, waarbij het oude „ik” is uitgeschakeld.

. . . . Dan zijn er de grafmonumenten met de serene opvatting van den dood, die, een mysterie zijnde, niets beangstigends of schrikbaarjagends voor deze menschen heeft. Slechts kinderen en dieren in deze afbeeldingen mogen uiting geven aan hun smart over de scheiding. De uitdrukking der volwassenen is er steeds eene van verheven rust. ☞ Het is niet uit te spreken hoe aangrijpend en verheffend dit alles is: bij de groote, volmaakte schoonheid voegt zich het pathos van het geschondene. Deze bouwvallen hebben nauwelijks meer indruk kunnen maken in hun volkomen staat dan nu met hun gebroken zuilen en den blauwen hemel boven de daklooze tempels. ☞ Welk een verfijning tot in hun gewilde afwijkingen van symmetrie in lijn en vorm — hoe kenden deze menschen de wetten der schoonheid! — Kunst in die volmaaktheid is gelukaanbrengend en bezielend als een diepe affectie. ☞ Vreemd doen in deze van antieke beschaving verzadigde atmosfeer enkele barbaarsche gebruiken aan. Zoo kwamen wij een begrafenis tegen, waarbij de doode in een open kist grafwaarts werd gedragen, een overblijfsel uit den tijd der Turksche overheersching, toen dit gebod werd uitgevaardigd ten einde ontvluchting op deze wijze te voorkomen. ☞ Ook trof ons pijnlijk de mededeeling onzer Atheensche gastheeren, dat in de bergen de jonge aanplant stelselmatig door de bergbewoners wordt uitgerukt en vernield, eenvoudigweg omdat het een maatregel is, door den Staat genomen, en deze arme menschen eeuwenlang gewend zijn geweest in iederen maatregel door den Staat — den Turkschen Staat! — getroffen, een vijandige bedoeling te zien, die zij op allerlei wijzen trachtten te verijdelen. En toch heeft het land zóózeer behoefte aan bebossching, en is het droevig te bedenken, hoe bijna al de wouden, waarvan de schrijvers der oudheid gewagen, zijn verdwenen.

AEGINA.

☞ Een kleine stoomboot, ons door het gouvernement aangeboden, zal ons heden naar het eiland Aegina brengen. ☞ Aan een smalle landtong leggen wij aan, worden per roeiboot aan land gezet en bestijgen dan op ezels het eiland. Welk een tocht! De kleine drijvers en drijfstartjes met hun aanbiddelijke

mooie snuitjes draven om ons heen. Wij gaan door hooge, geurige hei vol kruiden en bloemen, waaronder veel cyclamen, — onder hooge parasoldennen en vijgeboomen. De zachte zee-wind waait om ons heen. Boven is een smalle strook gelijkvloersch land, en aan den tegenovergestelden kant daalt de bodem weer af naar de zee. Op dit plateau staan de overblijfselen van den antieken tempel aan de godin Aphaea gewijd. Een oude tempelwachter bewaakt ze dag en nacht. Verder is er geen levend wezen in den omtrek, geen geluid dan het ruischen van den zeewind in de dennen. Ongerepte heerlijkheid. Voor den tempel staande laat men den blik weiden over de blauwe golf van Aegina. Aan den eenen kant ontwaart men de omtrekken van Salamis, anderzijds de gebergten van Attica tot aan Kaap Sunium met de bouwvallen van den Dorischen tempel van Poseidon.

ELEUSIS.

In rijtuigen leggen wij den langen weg naar Eleusis af — gedeeltelijk door de olijvenbosschen van Colonna of door dennenbosch, daarna langs de baai van Salamis en langs de heilige Zoutwatermeren. Voorbij de bron, waar Demeter eens in droefheid nederzat, zoekende naar haar kind. Langs Daphni en het klooster met den grooten Christuskop in Byzantynsch mozaiek — een stuk vroege middeleeuwen tusschen het antieke heidendom, dat bij Eleusis weer overweldigend op ons aandringt; Eleusis, droevige, eenzame, verlaten plek vol geheimenis. Hoe veel zou men willen doorgronden, hoe weinig wordt er geopenbaard! Onze geleider, een Atheensch archeoloog, spreekt aarzelend — als bang te profaneeren — over de verheven schoonheid der Eleusische Mysteriën; — hun diepe beteekenis, — de veelheid der symbolen: Demeter de godin der vruchtbaarheid, dus van het zaad, dat in den akker wordt gelegd en dat ontkiemen zal. Persephone, haar dochter, door den Zwarten vorst der Duisternis, Hades, geroofd, maar telken-

Foto Fred. Boissonnas.

WESTELIJKE GEVEL VAN HET PARTHENON TE ATHENE.

male met de lente weerkeerd tot de bloeiende aarde en weer verzinkend als de laatste roos ontbladert — het wiel des tijds dat eeuwig wentelt — het verledene dat eeuwig weerkeert — het onvergankelijke — de opstanding — de herrijzenis. Hier in deze schoone legende voor het eerst de smart, die ook de Goden treft. Zij, Demeter — de Mater Dolorosa der Ouden. Het zachte, moederlijke gelaat teekent rust en teederheid, op alle gevonden reliefs en beeltenissen. Daarnaast het maagdelijk figuurtje van Persephone of Coré, zooals haar liefelijke bijnaam luidt. Men wijst ons nog de opening die naar de Onderwereld voert en verderop de omtrekken in platten grond van de Groote Zaal der Mysteriën, die men zich dramatisch schijnt te moeten voorstellen. Het hooge geheim is nimmer door een der geinitieerden geschonden. Wel gewagen vele schrijvers der Oudheid, o.a. Plato, in plechtig-ontroerde termen van het goddelijke, het bovenaardsche, dat de kern uitmaakt der Eleusische Mysteriën, maar wáarin dit bestond en welke lichtgevende onthullingen daar den Ingewijden werden gedaan, weet niemand, noch welke heerlijkheid de van alle aardsche smetten gereinigde deelachtig wordt, wanneer hij ingaat tot het schimmenrijk — tot haar, Persephone, „de godin, gekroond met den krans van Narcissen die hem wacht, gezeten op haar troon, — wanneer hij gaat tot haar, die nimmer tot de Levenden spreekt, — haar aanroepend bij haar verborgen naam dien niemand mag onthullen. . . . O Troosteres der Gestorvenen! . . . om in haar al datgene te her vinden, wat de Dooden beweenen”. M. DE ROUVILLE.

SIR'S EINDE.

ALS Wies een hoog-roode kleur heeft, is ze meest tot schreiens toe bewogen. Die barometer van haar sentiment is onfeilbaar. Toen ik haar dan ook voor het raam zag staan, blozend tot onder haar krullige nekhaartjes, begreep ik, dat haar teerheid of medelijden of trots met het een of ander in botsing waren gekomen. „Meid, je bloost tot onder je knieën”, probeerde ik te schertsen. „O boy”, zei ze, „ik gruw ervan, Sir, o! dat vieze, nare beest wil ik niet meer hier in huis zien”. Maar laat ik U kalmer vertellen wie Sir was, wat hij misdreef en hoe hij aan zijn eind kwam. De Moeder van Sir was een Amerikaansche van geboorte. Ze leefde in de haven van New-York op een kolenlichter. Bram, m'n vriend de stuurman, schaakte haar en bracht haar als zijn eigendom aan boord van den kolossalen stoomer. Ze kwam er in een nieuwe wereld. Het verbijsterende lawaai, de ontzettende drukte overweldigden haar. In een hoekje gedoken overzag ze met haar groote oogen het terrein, en nauwelijks was het ruime sop gekozen, of ze maakte haar eersten verkenningstocht. Nu alles regelmatig en geregeld ging liep ze zonder vrees rond. De reis was voorspoedig en gezellig. De heerlijke ruimte, de verlokkelijke vrijheid maakten haar dronken van overmoed. De gestadige lichaams oefeningen bij het klimmen langs touwen en kabels

gaven haar stevige, buigzame spieren. Ze werd een prachtkat. Glanzend zwart was haar huid, buigzaam waren haar spieren, slank en lenig haar bewegingen. Na de thuiskomst werd ze den eersten avond in de keuken opgesloten. Het beklemmende van de vier opeengedrongen muren maakte haar angstig in die enge ruimte. Als dol rende ze rond en vloog ze tegen de loodrechte wanden op, zoo hoog, dat de sporen van haar forsche nagels in den kalen kalkmuur zaten, meer dan 2½ meter boven den grond. Zoo was Sir's Moeder. Zijn vader was de

grootte cypersche van m'n buurman. Een ontzettend beest, schrikkanjagend door zijn forschheid, de koning van geheel het kattenvolk uit de omgeving. Van de punt van zijn neus tot het uiterste eindje van zijn staart haalde hij tachtig centimeter. Hij was bekend om zijn brute kracht. Hij wierp zich zelfs met niets-ontzienden durf op volwassen kippen en moordde eens in minder dan een kwartier een nest waterhoentjes uit, de arme beestjes meesleurend over een schutting van drie ellen hoog. De komst van Sir en z'n zeven broertjes en zusjes was een groote gebeurtenis in het huis van den stuurman. „We behoeven niet te aarzelen. We nemen natuurlijk dat mooie bruintje,” zei Wies, toen wij de eerste keuze uit het nest mochten doen. Zoo kwam Sir bij ons. Eigenlijk was dertig dagen veel te jong. Maar hem deed die vroege zelfstandigheid juist goed. Temeer, omdat hij in die eerste weken zijn groote levensles kreeg. Hij was op een mid-groote grasveld naast mijn huis. Hij knipoogde tegen het felle zonnetje en zag daardoor, niet vroeg genoeg om zich in veiligheid te brengen, dat een nijdig-keffende keeshond op hem afschoot. Het was een hevige, spontane uiting van den eeuwigen grooten haat tusschen hond en kat. Door het brute en haastige van den aanval werd Sir van de beenen geworpen. Maar hij stond in een seconde weer op. Zijn staart werd dik als een kinderpols. Met het buikje tegen den grond gedrukt stiet hij een angstig geblaas uit. Maar zijn positie was hopeloos, want hij had de grootste fout begaan in de strategie van het

Foto Fred. Boissonnas.

KAAP SUNIUM, MET DE BOUWVALLEN VAN DEN TEMPEL VAN POSEIDON.

kattenvolk: hij had geen dekking in den rug. Hij zag, dat hij zóó het onderspit zou moeten delven. Daarom verhief hij zich plots parmantig hoog op de gestrekte pooten in komieke schrikhouding; van de ontsteltenis van den blaffenden, springenden Kees maakte hij in een onderdeel van een seconde gebruik om naar den muur te rennen. Maar Kees achterhaalde hem vóór hij zich achter de schutting in veiligheid had kunnen brengen. Hij bleef vervaarlijk blaffend om hem heen springen. Met een nijldige snauw kwam zijn open bek tot vlak bij Sir. ☼ Die verhief zich op z'n achterste pootjes en met de snelheid van een electrisch hamertje gaven de naaldscherpe nageltjes van het kittig rechterpootje een gevoelige haal op Kees' neus. ☼ En die verdween! ☼ Bijtend naar een grashalm, blaffend tegen een paaltje, om z'n figuur te redden, verdween hij. ☼ En Sir trilde van agitatie, en bovenal van vreugde, omdat het groote, lawaai-makende monster gevluht was voor de felheid van zijn klauw. ☼ Hij liep kalmpjes naar binnen en schuurde behaagziek met kop en rug en omhoog-gestrekte staart langs den onderkant der poortdeur. ☼ Het kwam me voor, dat er een koddige bewustheid kwam in zijn flinke gang, nu hij de kracht en het ontzag van zijn klauwen in zich zelf had ontdekt. ☼ In het begin was Wies verrukt over het aanvallige beestje. Toen zijn oogen nog lief en blauw waren als de lucht en zijn huidje zacht was en schoon als het zonlicht, heette hij nog Molly of Teddy of zoo iets. Met de groote, roode strik om het halsje, de vragende, wondere wijd-open oogen was het een heerlijk beest, een fijn aristocraatje, een coquet, lief jongetje. ☼ Maar elke dag deed hem verliezen aan bekoring, doch winnen in kracht en vlugheid. Als hij speelde met een klosje, waren zijn beweginkjes niet lief-schuw en coquet. Dan beloerde hij het een seconde en sprong er snel als de wind op af. Dan holde hij met driftige haast door de kamer, heesch zich vol moeite op een stoel, met de kleine vlijmscherpe nageltjes klauwend in het weeke moquette en, het jeugdige hartje onstuimig kloppend van wilden overmoed, deed hij een nieuwen aanval van boven af, zoo fel, dat de tandjes, scherp als naalden, in het hout bleven zitten en hij, koddig als een jong beertje, op z'n staart zittend, zich met de beide vrije voorpootjes van het klosje verloor. ☼ Zijn spelen was geen leutige ontspanning. Het was een instinctieve drang tot oefening. ☼ Hij verkreeg de groote

kracht van zijn vader, de lenige tijger-slankeheid van zijn moeder. Hij werd een koning in zijn soort, een kater, zooals er slechts zelden een bestaat. Woest en krachtig en moordzuchtig als een dolle hond in een weide met schapen. Hij werd de vogelvrij-verklaarde van de gansche omgeving. Zijn prachtige huid was ontsierd door litteekens van nachtelijke gevechten en door steenworpen van verbolgen burens. Toen hij vier maanden oud was, had hij het spinnen al verleerd. Het was onze poes niet meer. Hij bracht ons hoogstens af-en-toe een visite, als hij rusten wilde na een bruten rooftocht. Hij was een te groote koning, om afgemaakt te worden, een te grove, anarchistische plebejer om in huis geduld te blijven. Hij geleeke even weinig op de spinnende, aanminnig-kopjes gevende oude-juffers-posesen als de brullende koning der woestijn op een in zijn kooi suffende leeuw. ☼ Zoo naderde het tijdstip van de congestie, die Wies' aandoening verried. ☼ Ik ben die vent, waarvan je volgens de jongens uit het naburige stadskwartier, niets mag. Ik regeer ze met de punt van mijn schoen en het eind van een stevige stok. Ze kennen die wet van de schoenpunt en eerbiedigen haar. Alleen als ik even mijn hielen licht, komen ze er tegen in verzet. Dan komen ze tersluiks op mijn erf en plunderen mijn bloementuin, vertrappen de verhoogde asperge-bedden, meppen de ruiten van een broeikas stuk of gappen mijn fruit. ☼ Nu verkenden ze alleen maar terrein. Of namen wraak voor vroegere afstraffingen, zeker is het niet. ☼ En tot Wies' groote ontzetting hadden ze twee doode katjes van 2 à 3 weken, die ze hier of daar uit een sloot hadden opgevischt, over mijn schutting gegooid, vlak voor de openstaande deuren van de serre. ☼ Achter in den tuin, bij de groote, hooge zonnebloemen, flirtte een kattenpaar op allerzonderlingste wijze. De pooten onwijs gestrekt, de staarten in de lucht, de kop wanstaltig scheef gedraaid, als misvormde speelgoed-posesen, stonden ze daar, secondenlang bewegingloos. Daar scheurde de een met een rauwen kreet de stilte van den rustigen zonnigen zomerdag vaneen. En meteen verscheen de grove, woeste kop van Sir boven de schutting. Als een bom viel hij tusschen hen in en in een oogwenk waren beiden verdwenen. ☼ Sir keek niet naar hen om. Hij scheen niet in een stemming om ze achterna te gaan. Wat vluchtte was hem blijkbaar de moeite van het aankijken niet waard. Hij liep in de richting

van ons huis. Hij schreed niet graciëlijk en majesteitelijk voorwaarts met fluweel-zachte, afgemeten pasjes, als poesen plegen te doen. Hij sprong uiterst kalm, maar fors en heerschend, soms even stilstaand om nijdig te happen naar een paar in de lucht stilstaande vliegen. Maar plotseling bleef hij staan: hij rook zijn jammerlijk omgekomen soortgenootjes. En bedachtzaam kwam hij dichterbij. Het groote mysterie van den dood kende hij niet. Maar met een oogopslag zag hij, dat wat daar lag, weerloos was. Hij strekte de laag-gebogen voorpooten, nu blijkbaar geen gevaar te duchten was, en berook en besnuffelde de beide cadavertjes. Wies bekeek het tooneeltje met spanning en verwachtte, dat hij zich zou terugtrekken op dezelfde nonchalant-hooghartige manier, waarop hij alles, wat niet vechten, bijten en klauwen kon, links liet liggen. Maar plots gilte, schreeuwde ze: „Sir! Sir!” Hij nam er even weinig notitie van als van het schuilgaan van de zon achter een ongevaarlijke zomervolk of van het opkomen der sterren in den avond. En hij nam een der beestjes in zijn bek, schudde zijn breede kop en liep ermee weg, om onmiddellijk daarna terug te keeren en het tweede slachtoffertje te halen. Met twee, drie groote sprongen was hij ook daarmee in den tuin verdwenen. Wies had gerild van afschuw en de deur gegrendeld, en toen ze het mij vertelde, zag ik aan haar ontdaan gezicht, hoezeer het onverkijkelijk tooneeltje haar had aangegrepen. — „Ik wist dat hij een kwade rekel was”, zeide ze, „maar ik hield hem voor eerlijk. Ik heb hem bewonderd om zijn woesten durf en groote kracht. Hij boezemde mij steeds vrees in en toch hield ik van hem om zijn woeste roovers-natuur en zijn koninklijke houding. Maar dat zijn hyena-neigingen. Ik ril van 'm en zoolang ik weet, dat hij hier binnen kan komen, zal ik niet rustig meer kunnen zijn.” — „Wat ik al lang van plan was, moet dan maar gebeuren”, zei ik. „Sir leeft tientallen eeuwen te laat. Zijn rijk ligt in een oerbosch. Zijn leven is vechten, zijn moorden leven. Troost je, meid, en bedwing je afschuw. Sir zal verdwijnen.” Ik ging den tuin in. Ik wist, waar ik hem vinden kon. Onder het nachthok van mijn kippen, dat een halve meter boven den grond staat, is een ruimte van circa een meter in het vierkant.

Daar lag wat hooi en had hij zijn hol ingericht. Daar rustte hij uit na zijn nachtelijke moordtochten en tot daar sleurde hij mee, wat niet direct verorberd kon worden. Toen ik mij bukte verried een sterk, vijandig geblaas, dat mijn veronderstelling juist was. Als ik mijn hand er onder gestoken had, zou hij tot op het been gebeten hebben. Maar door een list kreeg ik hem te pakken. Van het einde zal ik U niet vertellen. Zijn dood was als zijn leven: woest en onversaagd. Tot het laatst bleef hij gereed tot een vinnigen strijd, de achterpooten trillend gespannen voor een koenen, vreeselijken sprong. Den anderen dag heb ik zijn verblijfplaats geïnspecteerd. Nauwelijks was ik er mede bezig of ik riep Wies om te komen kijken met dezelfde haast als waarmee ik haar den tuin in haal om een nieuwe bloem te bewonderen of te hooren naar de eerste kraai-pogingen van een jongen haan. En met aandoening heb ik haar mijn ontdekking gewezen. Ongedeerd met stijf gesloten oogjes lagen de beide poesjes veilig naast elkaar in het hooi. Er was geen twijfel mogelijk: ze waren daar teer en voorzichtig neergelegd om ze te bescher-

men tegen alles wat hen zou kunnen schenden. We waren verheugd, dat we Sir konden gedenken als den koninklijken moordenaar met zijn groote medelijden, als den grooten woesten roover met het gouden hart.

HENRI V. D. HORST.

„De kat” in verbeeldingen.

ER zijn dieren, tot verbeeldingen dwingend, daar hun lichaam slechts de kern schijnt van een geheimzinnigheid, die onbegrensd is. Zijt ge wel eens op een avond plots opgeschrikt door een vluchtig wezen, even lichtend in het donker, een geest gelijk, een kat, die voorbij ging? De grenzeloze behendigheid, het geweldige over leven en dood beslissen, dat ieder moment van het oerwoud-leven met zich brengt, wordt door de kat overgeplant in de holle donkerte van de steenen stadsstraat in den nacht. Toen Emile Zola eens in een schets de half-bevallige, half-lugubere vrijheid van den apache tegenover de zekere rustigheid van den „bourgeois” wilde stellen, toen dwaalden zijn gedachten instinctief om het leven van de kat: van de vette, verwend, huiskat, die goedig om de tafel zwerft tot ze wat krijgt, met heel haar vleierend lijfje bedelt, tot ze een graat heeft, die ze valsch schuinkoppig, met behagelijk lang kauwen verorbert — en van de magere zwarte katten der vrijheid, die 's avonds in de metropolis op roof gaan en er dwalen door het vuil der straten en langs de grachten, waar ook de vlugge ratten zwerven en die er in rauwe tonen hun wreede liefdes uithuilen. Toen schreef Zola met lichte pen zijn suggestief stadsschetsje: „Le paradis des chats”. En de kat aan het woord latend, maar zorg dragend dat geen wanstaltige vermenschelijking van de eenvoudigheid der dierenpsyche plaats vindt, laat ie de oude Angora-kater van zijn tante vertellen hoe in hem, gedurende z'n onbezorgd huiselijk leventje, de felle lust naar vrijheid geboren werd, toen ie daar, aan den overkant, de smalle katten over de daken zag schrijden. Hij sprong het raam uit en zakte behagelijk in de dikke, warme, modder van de goot. Maar weldra kwam de honger en eten was er niet. Ook moest men vechten met de andere katers om de liefde der katten.

En die rauwe gootloopers beten hem in den nek. 's Nachts ging hij met z'n mentor, een ouden kater, z'n vreten zoeken en hij krabde als een hyaena in het aas, maar vond niets. Wanhopig ging de poes 's avonds maar weer naar huis, naar de oude jonge-juffrouw, die hem eens afstraffing gaf, maar ook lekker eten, en z'n zachte mand. Nooit beneed hij meer de katten aan den overkant in de goot, en hij voelde zich gelukkig als hij overvloedig vleesch kreeg. Maar ook die vrijen, aan den overkant, benijdden hem niet, wanneer zij als bezetenen konden hollen in hun wijde element. Zoo waren beiden tevreden. Bourgeois en apachen. Dat leerden de katten Zola! Ook Baudelaire, de zanger der zwarte geheimzinnigheid, werd door de kat tot en niets gevend, ondoordringbaar wezen, dat met fluweelen gerekt viool-accoord glijdt de lokkende regel van zijn sonnet:

„Viens, mon beau chat, sur mon coeur amoureux; retiens la griffe de ta patte....”

En als de kat tot hem geschoven is, zooals zijn versregel

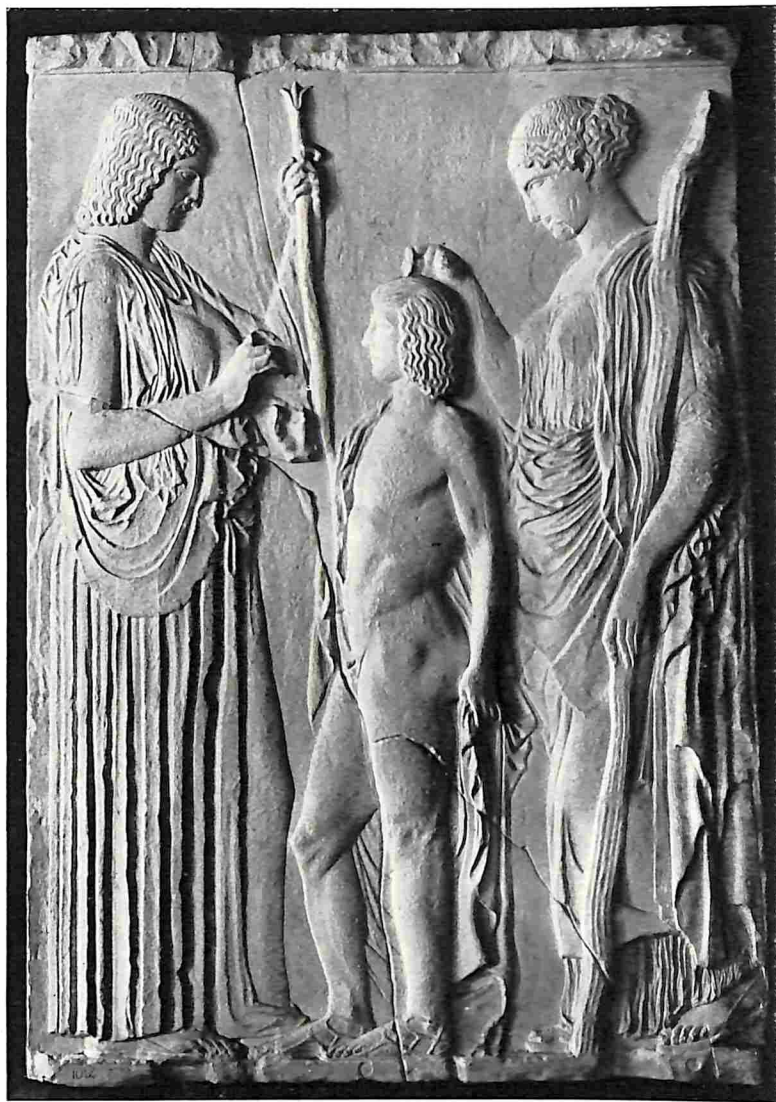

Foto Fred. Boissonnas.

RELIEF TE ELEUSIS.

Foto Fred. Boissonnas.

DE PROPYLAEËN TE ELEUSIS.

tot haar, dan laat hij zich langzaam wegglijden in het mysterie, in de onpeilbare zwarte gang die mondt in dien kattenblik. Dan is het den dichter, of de lichte handbeweging, waarmede hij het kattenvel liefkoost, de electriciteit, misschien het oer-element van het al, opwekt, en vreemde parfums opstijgen en verdampen uit de drukkende, gespannen zelfconcentratie van het oogenblik. ☼ De kat besluipt het denken van den dichter, wroet zich in zijn hersens binnen en wordt hem tot een obsessie:

„Dans ma cervelle se promène, ainsi qu'en son appartement, un beau chat, fort, doux et charmant. Quand il miaule, on l'entend à peine”.

☼ En die kat, zijn obsessie, wordt de bron van zijn extase. Haar woordlooze stem is de zang die hem wegzingt van de werkelijkheid, haar geur omwolkte hem, en onder haar streelingen komt hem de rust. De kat is hem tot symbool geworden en haar staarogen zijn de oogen van zijn oorspronkelijk „ik”, dat schouwt op den mensch van het dagelijksch leven, met zijn gevoelens en zijn handelingen. De kat kijkt naar hem, van hemzelf, van het diepste, het donkerste van zijn ziel uit:

„Quand je regarde en moi-même, je vois avec étonnement, le feu de ses prunelles pâles...”

☼ In nog een ander sonnet wijlt Baudelaire bij de katten. Het zijn de stille, raadselachtige dieren, uit onze naaste nabijheid, ingedrongen in onze innigste intimiteit, en toch zoo ontzettend vreemd en ver van ons af. Het zijn de wijzen en de kenners van den nooit-afsljttenden wellust. Daardoor is de kat het dier dat begrepen en bemind wordt door de „amoureux fervents” en door de stille geleerden. Want ook de kat houdt van de wijsheid en houdt van de lust. Ook zij zoeken de stilte, en de warme donkerte, waar het levensgeheim door zelfschouwing gevonden kan worden. Even, te midden van zijn vaag, zoemend, symbolistisch lied, doet Baudelaire de kat, als gestalte, als vaste omtrek, leven, maar dan nog als een silhouet, ver aan den horizon:

„Ils prennent en songeant les nobles attitudes, des grands sphinx allongés au fond des solitudes, qui semblent s'endormir dans un rêve sans fin...”

☼ En als een droom, die slechts een spoor laat, is Baudelaire's gedicht weer achter ons: een muziek, die langs ons woelt!
SIEGFRIED VAN PRAAG.

KORT LEVEN.

HET eerste levenslicht had hij in een broedmachine aanschouwd. Daar hadden hij en een aantal kameraden op een goeden dag, voor en na, de kalken kluisters verbroken en waren de eerste wankele schreden op den wisselvalligen levensweg afgelegd. De warme lucht had de aanvankelijk suffe, bevende diertjes snel opgedroogd en weldra trippelden de fraai gestreepte donzen wezentjes, luid piepend om voedsel en moeder, druk door elkaar. Lang behoefden zij niet tewach-

ten, want al spoedig hadden zij een veilige schuilplaats onder de beschermende vleugels van een flinke kloekhen gevonden. ☼ Of de brave stiefmoeder beseftte welk een snoode verwisseling er met haar eigen kinderen had plaats gegrepen, of zij trotsch was op de mooie fazanten-kuikentjes, die zij daarvoor in de plaats gekregen had, of blij om hun groot aantal? Wie zal 't zeggen! 'n Feit is, dat zij er even goed en trouw voor zorgde, als zij voor haar eigen kippenkuiken gedaan zou hebben, en dat de jonge fazantjes allervoorspoedigst opgroeiden. ☼ In 't eerst was er zoo nog niet veel van te zien, doch al spoedig bleek, der traditie getrouw, 't grootste gedeelte van hun aantal uit fazanten-mannetjes te bestaan. Zéér ten gerieve van hun aller meester, die met 't grootste genoegen zoo nu en dan eens even voor de ren kon blijven staan, om, in blij vóórgenot van komende jachtvreugde, 't voorspoedige broed met kennersoog te aanschouwen; 'n boel veel belovende hanen van 't jaar! Wel waren zij nog niet zoo mooi noch schitterenden hun kleuren zoo schoon als die van de oudere mannetjes in den paartijd, doch ze mochten gezien worden. Zij waren voor de jacht bestemd, met 't komende najaar. Niet om dan voor de teelt uitgezet te worden. De gesteldheid van den bodem zelf en de verdeeling der jachtgronden in die streek leenden zich daar niet zoo heel erg voor; ook liet 't toezicht op de stroopers daar wel iets te wenschen over. Daags na het loslaten zou de jacht dan ook al beginnen. Wat wil men? Gejaagd dient er nu eenmaal te worden! En zoo geschiedde. Op een goeden dag in 't jachtseizoen werden de thans volwassen fazanten, tegen den schemer, in 't naburige hout vrij gelaten. Hoewel de reeds na de eerste losbrandingen schuw geworden dieren onmiddellijk in een vlucht naar alle kanten hun heil zochten, wist slechts een gering aantal aan het moordend lood te ontkomen. Naarmate het najaar voortschreed, was dit aantal, mee door 't werk van stroopers, of misschien andere invloeden, langzaam maar zeker geslonken. En nu was er nog maar één over, de jonge haan, in eenzaamheid moest deze verder zijn dagen en nachten doorbrengen. Zich zooveel mogelijk schuilhoudend, overdag levend van bramen, bessen en wat 't hout meer voor vruchten opleverde, 's nachts slapend in een struik of aan den slootkant, had hij zich tot dusver door het gevaarvol fazantenleven zoo goed mogelijk heengeslagen. ☼ Op zekeren nacht in 't late najaar begon,

Foto Fred. Boissonnas.

DE KLEINE PROPYLAEËN TE ELEUSIS.

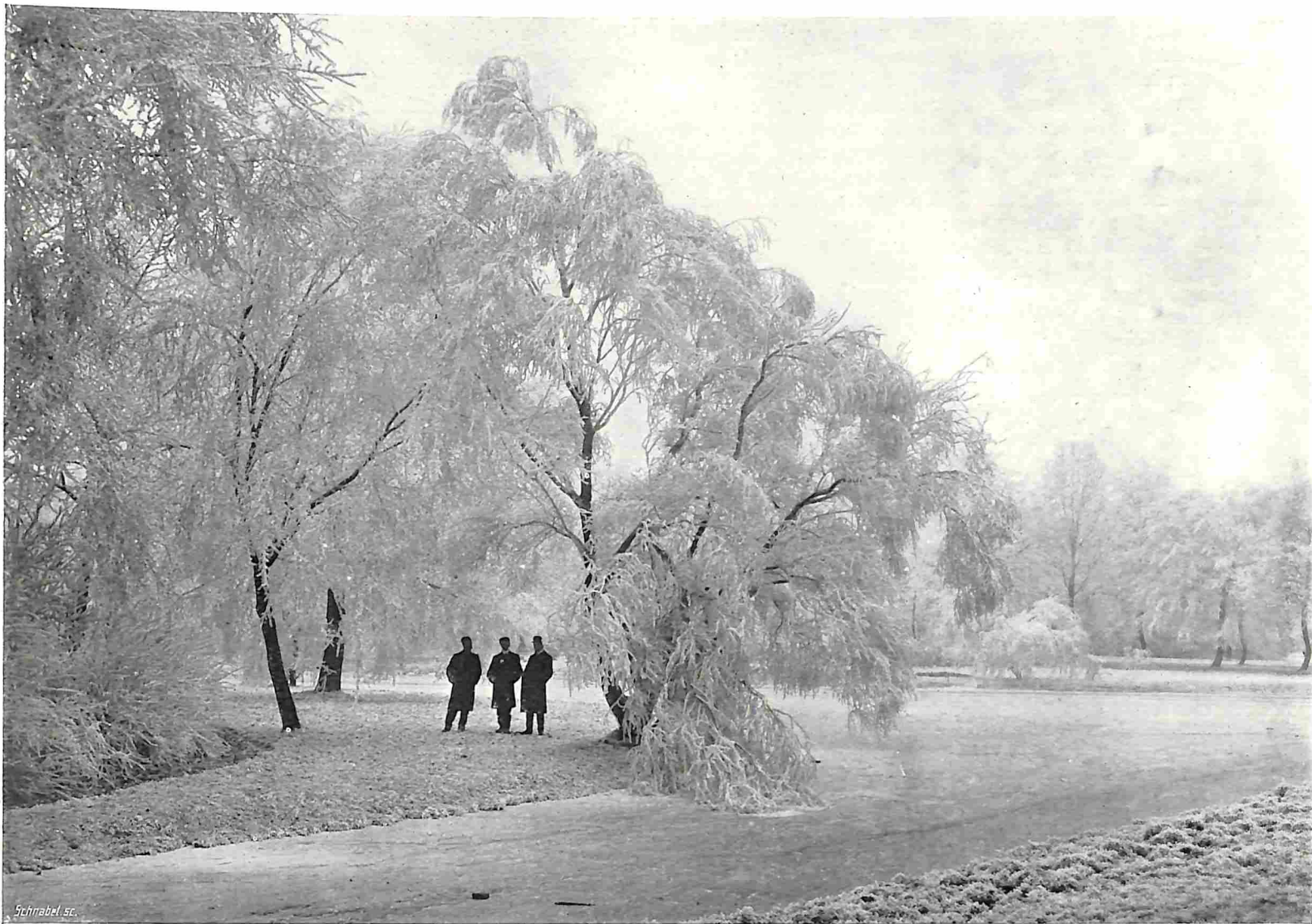
HET VONDELPARK IN NOOD. DE INGANG VAN HET PARK AAN DE STADHOUDERSKADE.

onder invloed van den wassenden rivierstroom, 't water in de slooten te rijzen. Aan den lagen walkant in zoete rust verzonken, had hem 't kille nat verrast en al spoedig uit zijn lichten dommel gewekt. Met den blik strak op het in 't maanlicht glinsterend watervlak gericht, zag en voelde hij het water al hooger en hooger stijgen. Het leek als hield 't spiegelend oppervlak zijn wil gekluisterd. Thans had het water zijn vleugels bereikt, hij voelde zich door en door nat worden en verstijven. Als hij nog willen vluchten, zou het nu wel te laat zijn. Doch hij dacht niet aan vluchten, hij wist heelemaal niet eens, dat hij had moeten wegloopen daar was hij te dom voor. Den volgenden morgen daalde, na enkele kringvluchten in de lucht, een bontekraai tusschen het korte hakhout neer. . . . Zij had op 't water het doode lichaam van een fazant zien drijven. BATO.

HET VONDELPARK IN NOOD.

HET Amsterdamsche Vondelpark is er in de eerste plaats voor de Amsterdammers. Maar . . . is het voornaamste park van de aan plantsoenen zoo arme hoofdstad toch ook niet een goede bekende van andere landgenooten? Ongetwijfeld! En omdat het hier naar onze meening niet om een zuiver-Amsterdamsch belang gaat, — trouwens, alle groote belangen der hoofdstad zijn min of meer landsbelangen — zal men het ons niet ten kwade duiden, als wij er de aandacht van onze lezers op vestigen, dat het Vondelpark in nood verkeert, en uit den nood geholpen moet worden. ☞ Het is nog niet algemeen bekend, dat niet de stad, maar een particuliere instelling dit park heeft aangelegd, en nog steeds onderhoudt. Dat brengt nadeelen met zich mede, maar daartegenover staat het groote voordeel, dat nu de mogelijkheid van verkleining van het park bijv. door bebouwing vrijwel is uitgesloten, een gevaar dat zeker niet denkbeeldig mag worden genoemd, als we zien hoezeer het gemeentebestuur er op uit is vrijwel elke ruimte in de

stad vol te bouwen. In de laatste jaren nu zijn de kosten van onderhoud aanzienlijk gestegen, terwijl het tegendeel het geval was met de inkomsten uit contributies en giften. De gevolgen bleven niet uit: liet de wijze waarop het park werd onderhouden, steeds wel wat te wenschen over, gaf zij steeds blij van een te zeer ruim-voorzien kas, in den laatsten tijd getuigde de toestand van het park hier en daar meer van verwaarloozing dan van, zij het zuinig, onderhoud. En thans vernemen we dan, dat het Bestuur, onder een tekort van tienduizenden guldens staat. . . . ☞ Ieder Amsterdamer, die het maar eventjes kan betalen, kome te hulp. Want het Vondelpark, wel eens Amsterdam's longen genoemd, is voor de hoofdstad onmisbaar. Deze oase in de woestijn van steenen biedt den stedeling een der weinige gelegenheden om, zonder daarvoor een trein- of tramtocht buiten de stad te ondernemen, te genieten van boomen en heesters, van vogels en bloemen, van het afwisselende gewaad waarin de natuur zich tooit in lente en zomer, in herfst en winter. Voor rustig genieten is het er wel eens wat druk, zeker! Maar rustig genieten is het er weinig parken. Maar toch, op de meeste dagen kan men er wel plekjes vinden, waar die drukte niet hindert. Men kan, als wij, het Vondelpark als schepping van tuinkunst niet onverdeeld bewonderen, en het betreuren, dat de aanleggers, pogende een „natuurlijk” landschapsbeeld te doen ontstaan, zich te buiten zijn gegaan aan zonderlinge rondingen van vijvers en kronkelingen van paden, die aan uitgerolde serpentes doen denken en wel zeer onnatuurlijk zijn. Maar ook zij die een open oog hebben voor de schaduwzijden van den hier in toepassing gebrachten landschapsstijl, kunnen niet blind zijn voor de schoonheden, die hij ook in het Vondelpark brengt, vooral daar waar niet de lijnen opvallen, en over weide en water de kostelijke pracht van statige boomgroepen zich vertoont en getuigenis aflegt van de grondige bekendheid der gebroeders Zocher met het gebruikte materiaal. En in geen geval zullen zij kunnen ontkennen, dat het Vondelpark niet gemist kan worden, en, ook zooals het is, honderduizenden

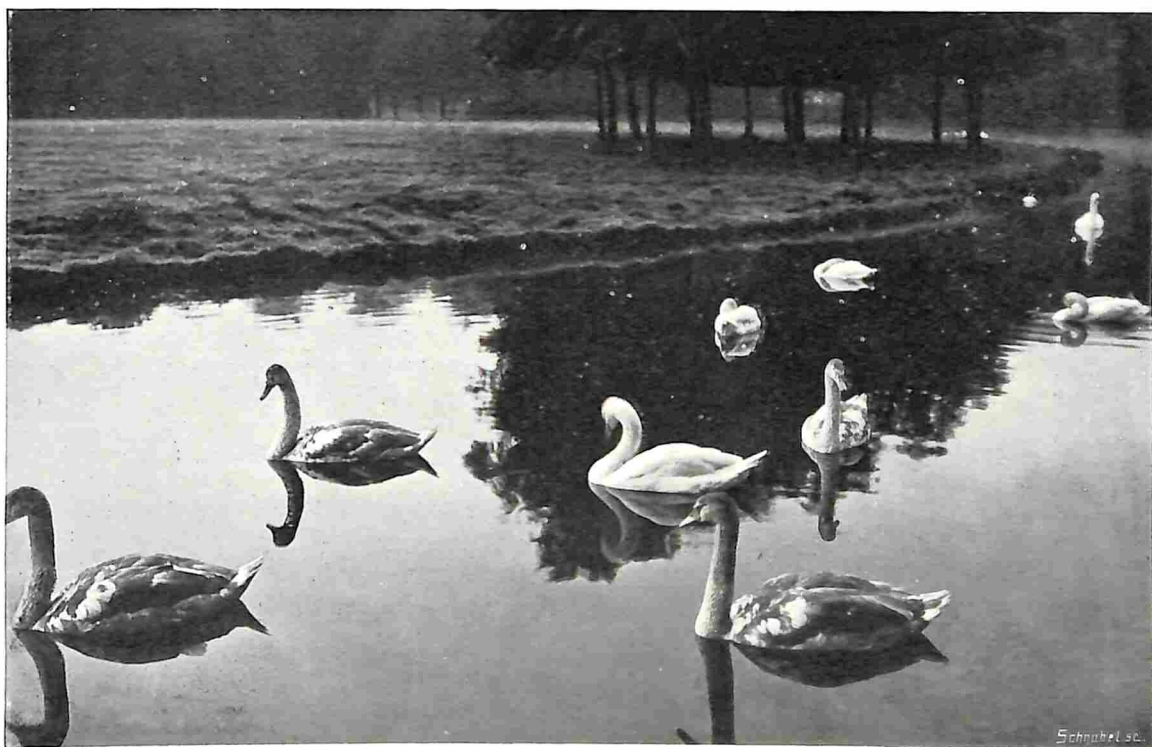
WINTER IN HET VONDELPARK.

wat doet naderen tot de levende natuur, en iets brengt in het leven van den stedeling dat hij in zijn straten nauwelijks of niet vindt. ☒ Komt het Vondelpark te hulp, Amsterdammers, en ook gij, niet-Amsterdammers, die U verkwikt hebt in deze oase, en die meent dat het ook op Uwen weg ligt een steentje bij te dragen tot behoud van het alom in den lande bekende park der hoofdstad. Zorgt, dat het niet langer in een toestand blijft waarvoor wij ons tegenover den buitenlander hebben te schamen. Bevrijdt het Bestuur van zijn geldzorgen! Maakt dat het niet slechts weer onderhouden kan worden als vroeger, maar veel beter. Maakt, dat niet langer de gazons enkele malen per jaar worden gemaaid, als koeweiden, zooals tot dusverre, maar dat zij, zorgvuldig behandeld door de grasmachine, worden tot de fluweelige tapijten, die zulk een sieraad van elken tuin en elk park vormen. Het adres van den penningmeester is: Heerengracht 272, Amsterdam (postgiro 77404). Ge kunt, wanneer ge er de voorkeur aan geeft, niet als lid toe te treden (wat toch wel gewenscht is) maar met een gift ineens wenscht te helpen, deze ook zenden aan de Hoofredactie van de *Telegraaf* (postgiro 16382). Want het is U misschien bekend, dat, wanneer vóór 28 November a.s. bij genoemde redactie een bedrag van f12.250 is ingekomen, een vermogend landgenoot f 25.000 aan het Vondelpark ter beschikking zal stellen; komt deze som vóór dien dag niet bijeen, dan geeft hij — „slechts” hadden wij bijna gezegd, maar dat zou ondankbaar zijn — f 10.000. ☒ Mogen velen dit voorbeeld volgen.

DRIE BALLADEN.

4) *Uit het Engelsch van Lajcadio Hearn.*

MAAR anderzijds was het zeer vreemd, dat de booze stiefmoeder op dat zelfde oogenblik blind werd en dat haar vingers en haar teenen begonnen te verrotten, zoodat zij hevige pijnen leed. ☒ Toen zeiden de bruid en de bruidegom tot die booze stiefmoeder: „Zie! de melaatschheid is over u gekomen!” „Wij kunnen geen melaatsche dulden in het huis van een rijk man. Ga alstu-

ZWANEN IN HET VONDELPARK.

blijft dadelijk weg!" „Wij zullen u een pelgrimskleed en beenstukken geven, een strooien hoed en een staf; want al die dingen hebben wij hier bij de hand." ☞ Toen wist de booze stiefmoeder, dat er niets meer aan te doen was, omdat zij zelf vroeger zoo slecht was geweest. Shuntoku en zijn vrouw waren heel blij; o, hoe verheugd waren zij! ☞ De stiefmoeder smeekte haar een kleinen maaltijd per dag te verstrekken — evenals Shuntoku had gedaan; maar Otohime zei tot de zwaar getroffen vrouw: „Wij kunnen u hier niet houden — zelfs niet in een hoekje van een schuur. Ga dadelijk weg". ☞ En ook Nobuyoski zei tot zijn slechte vrouw: „Hoe durf je nog langer hier blijven? Hoe lang heb je noodig om weg te gaan?" ☞ En hij joeg haar de deur uit, en zij kon er niets aan doen en ging weenende weg, waarbij zij trachtte haar gezicht te verbergen, zoodat de bureu haar niet konden zien. ☞ ☞ Otowaka leidde zijn blinde moeder bij de hand; en samen gingen zij naar Kyoto en naar den tempel van Kiyomidzu. ☞ Toen zij daar aangekomen waren, klommen zij de drie treden van den tempel op, knielden neer en smeekten tot de godin, zeggende: „Schenk ons de macht nogmaals een vloek op iemands hoofd te brengen." ☞ Maar de godin verscheen plotseling voor hen en sprak: „Hadt gij om iets goeds gebeden, dan had ik uw gebed verhoord; maar met slechte daden wil ik niets meer te maken hebben. Als gij moet sterven, zoo sterf dan nu! En na uw dood zult gij ter helle varen en daar op den bodem van een ijzeren pot gelegd worden en daarin gekookt".

☞ Dit is het slot van het verhaal van Shuntoku. Met een juichend waaiergeklap- per eindigen wij zoo! Vroolijk — vroolijk — vroolijk!

DE BALLADE VAN OGURI-HANGWAN.

I. DE GEBORTE.

☞ De beroemde Takakura Dainagon, wiens andere naam was Kané-icé, was zoo rijk dat hij overal schatkamers had. ☞ Hij bezat een edelsteen, die hem de macht gaf over het vuur en een andere, die hem macht gaf over het water. ☞ Hij had ook de klauwen van een tijger, die uit de pooten van het levende dier waren getrokken; hij had de horens van een jongen stier; en evenzoo had hij zelfs een civet-Kat (jako-neko 1). ☞ Niets van wat een mensch op deze wereld behoeft ontbrak hem, behalve een erfgenaam, en overigens had hij geen enkele reden tot verdriet. ☞ Een vrouw bediende in zijn huis, Ikeneshohi genaamd, sprak ten slotte deze woorden tot hem: ☞ „In aanmerking nemend, dat de Boeddhistische godheid Tamon-Ten, wiens tempel staat op den heiligen berg Kurama, wijd en zijd beroemd is om zijn goddelijke genade, smee ik u eerbiedig naar dien tempel te gaan en tot hem te bidden; want dan zal uw wensch zeker vervuld worden". ☞ De meester stemde hierin toe en begon dadelijk voorbereidselen te maken voor een reis naar den tempel. ☞ Daar hij met groote snelheid reisde, had hij den tempel bereikt; en nadat hij zijn lichaam gereinigd had door er water over te gieten, bad hij daar uit den grond van zijn hart om een erfgenaam. ☞ En gedurende drie dagen en drie nachten onthield hij zich van voedsel van iederen aard. Maar alles scheen vergeefs. ☞ En dus besloot de edelman, tot wanhoop gebracht door het zwijgen van den god, *harakiri* te plegen in den tempel en zoo het heilige gebouw te ontwijden. ☞ Bovendien besloot hij, dat zijn geest na den dood zou rondwaren op den berg Kurama om alle pelgrims te verjagen en te verschrikken op het negen-mijl-lange bergpad. ☞ Als het een minuut langer geduurd had, zou dit noodlottig

zijn geweest; maar juist op tijd kwam de goede Ikeneshoji aanloopen en belette de *seppuku* 2). ☞ „O, meester," riep de bediende uit, „gij zijt voorzeker te haastig in uw besluit om te sterven. Duld, dat ik eerst mijn geluk beproef en eens zie of ik niet met meer succes voor u kan bidden." ☞ Toen, nadat hij een-en-twintig keer zijn lichaam gereinigd had — het zevenmaal wasschend met heet water, zevenmaal met koud water en nogmaals zevenmaal met een bundel bamboe-gras — bad hij aldus tot den god: ☞ „Als mijn meester een erfgenaam wordt geschonken door de goddelijke genade, dan beloof ik, dat ik een offerande zal brengen van bronzen blokken om dezen tempelhof te plaveien; ook bronzen lantaarns, die in rijen geplaatst zullen worden buiten den tempel en platen van zuiver goud en platen van zuiver zilver om alle zuilen in den tempel te bedekken!" ☞ En in den derden der drie nachten die hij in gebed voor de godheid doorbracht, verscheen Tamon-Ten aan den vromen Ikeneshoji en sprak tot hem als volgt: ☞ „Met den ernstigen wensch je smeekbede te verhooren, heb ik wijd en zijd gezocht naar een geschikten erfgenaam — zelfs tot in Tenjiku (Indië) en Kara (China). Maar ofschoon menschelijke wezens talrijk zijn als de sterren in den hemel of de ontelbare kiezelsteentjes op het strand, verdroot het mij, dat ik niet een erfgenaam van menschelijke afstamming kon vinden, dien ik goedschiks je meester kon geven. En ten slotte, niet wetend wat anders te doen, heb ik ter- sluiks (den geest van) een der acht kinderen weggenomen wiens vader een der Shi-Tenno 3) was, die wonen op den top van den Ari-Ari, verweg in de bergen van Dandoku. En dat kind zal ik geven om de erfgenaam te zijn van je meester". ☞ Nadat hij zoo gesproken had, trok de godheid zich terug in het binnenste van zijn heiligdom. Toen werd Ikeneshoji wakker uit zijn wakenden droomtoestand en wierp zich negenmaal neder voor den god en spoedde zich naar het huis van zijn meester. ☞ Spoedig daarop was de vrouw van Takakura Dai-

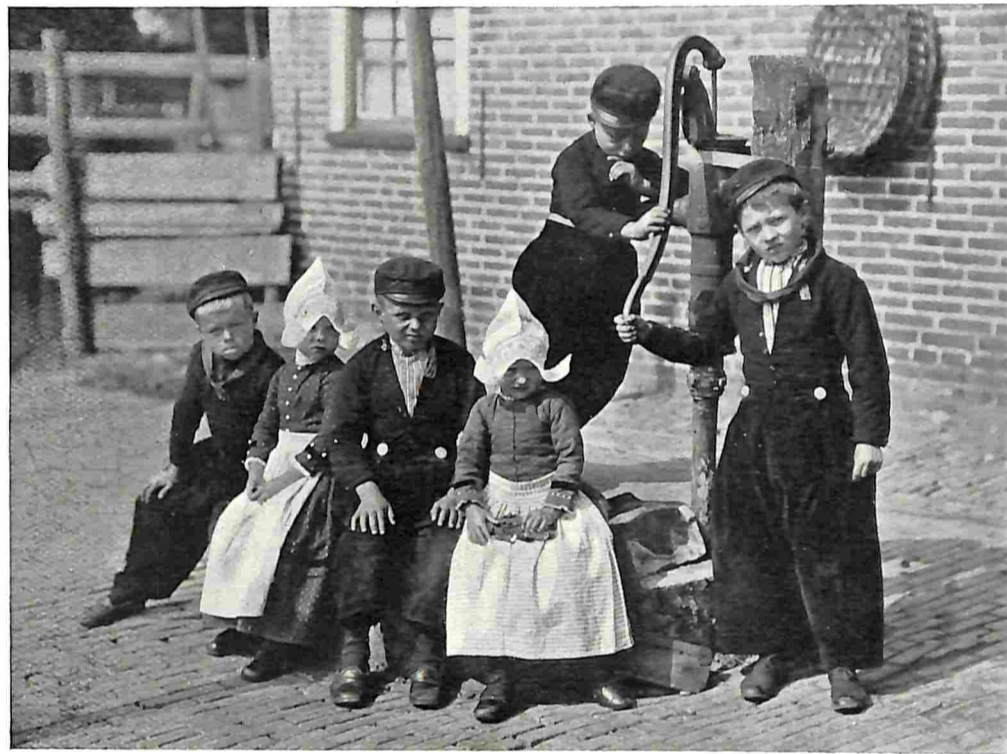

Foto A. Langfier.

JONG-VOLENDAM.

nagon in blijde verwachting; en na de tien 4) gelukkige maanden, beviel zij pijnloos van een zoon. ☞ Het was vreemd, dat het kind op zijn voorhoofd het Chineesche teeken voor „rijst" droeg wat heel gemakkelijk en duidelijk zichtbaar was. ☞ En nog vreemder was het, te zien, dat in de oogen vier Buddha's 5) werden weerkaatst. ☞ Ikeneshoji en de ouders verheugden zich; en op den derden dag na zijn geboorte ontving het kind den naam van Ari-waka (de Jonge Ari) — naar den berg Ari. (Wordt vervolgd).

1) Sommigen spreken van muskus-rat. Ook gaf men mij in overweging muskus-hert te zetten. Maar daar blijkbaar een fabel-dier bedoeld wordt vond ik het beter letterlijk te vertalen.

2) Het Chineesche woord voor *harakiri*. Het is een deftiger woord.

3) Shi-Tenno; de vier Deva Koningen van het Boeddhisme, die de vier deelen der wereld bewaken.

4) Volgens de oude rekening.

5) Shitai-no-mi-Hotoké; letterlijk een verheven Boeddha met vier lichamen. Het beeld in het oog wordt de Boeddha genoemd; hier wordt dus bedoeld, dat het kind vier in plaats van twee beelden in de oogen vertoonde. Het heet, dat kinderen van bovennatuurlijk wezens dubbele pupillen hebben.

Ontvangen boeken.

Van J. B. Wolters, Groningen, Den Haag, ontvingen wij: Eenvoudig leerboekje voor landbouwwinterkursussen. Deel I. Stoffen en verschijnselen, door J. Kok.